

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Siden SF i begyndelsen af 80'erne første gang stillede forslag om indgreb over for den voldsomme kvælstofudvaskning, har SF stedse presset på for at skaffe et politisk flertal for sikre og virkningsfulde virkemidler til at begrænse kvælstofforureningen fra landbruget.

Desværre har det i årenes løb aldrig været muligt at skaffe et flertal for at bruge de nødvendige midler for at kunne nå den vedtagne målsætning. Især har der været modstand mod at anvende økonomiske styringsmidler. En gødningsafgift er et sådant politisk virkemiddel, som med sikkerhed vil føre til nedgang i den samlede gødningsmængde og dermed i udvaskningen af kvælstof fra landbrugsarealerne. For at skabe en sikker nedgang i udvaskningen af kvælstof har SF i årenes løb fremlagt flere forskellige modeller for afgiftsstyring gennem afgifter på kunstgødning. Enten i form af ændringsforslag til finanslove eller som beslutningsforslag i Folketinget.

SF stemte ikke for vandmiljøplanen, men undlod i stedet at stemme, for dermed at tilkendegive, at SF ikke fandt, at de anvendte virkemidler var stærke nok til at nå de fastlagte mål om en halvering af kvælstofudvaskningen inden år 1995. Selve halveringsmålet anså SF derimod for at være helt korrekt og nødvendigt at fastholde. Det gør SF fortsat.

I hele perioden har SF samtidig med disse initiativer medvirket til de opstramninger, der har været foretaget, fordi SF netop anser problemerne for så store, at også mindre forbedringer bør sikres gennemførelse. SF støttede således NPO-handlingsplanen før vandmiljøplanen samt hovedanbefalingerne i beretning nr. 5 fra Udvalget vedrørende en Bæredygtig Landbrugsudvikling, afgivet den 17. december 1991, om en bæredygtig landbrugsudvikling (miljøinitiativer), herunder fastlæggelse af udnyttelsesprocenter og en »gødningsselevangivelse«.

I 1996 må man desværre konstatere, at målsætningen om en halvering af kvælstofudvaskningen langt fra er nået. Derfor er der brug for nye og stærke initiativer.

Disse initiativer fastholder grundtanken om at anvende et økonomisk styringsmiddel samtidig med, at der i stor udstrækning bygges videre på beretningen om en bæredygtig landbrugsudvikling, herunder udnyttelsesprocenter m.m.

Endelig suppleres der med andre virkemidler som etablering af naturlige kvæstoffiltre i ådale og andre lavtliggende områder, ændringer i landbrugsdriften samt en stærkere satsning på økologisk jordbrug.

Forslaget bygger på, at der på hver ejendom udregnes en årlig kvote for det samlede kvæstofforbrug. Den nuværende beregningsmodel erstattes af en forenklet og standardiseret model, der fjerner den eksisterende usikkerhed og mulighederne for »kreativ beregning«.

Gødningsnormerne justeres nedad, så de bliver lavere end de eksisterende, og udnyttelsesprocenterne for den anvendte husdyrgødning sættes samtidig op.

Den samlede virkning af disse initiativer vil blive en meget betydelig nedgang i behovet for at indkøbe kunstgødning, idet husdyrgødningen vil blive anvendt langt mere effektivt. Dermed vil der ske en betydelig nedgang i det samlede gødningsforbrug og dermed udvaskning af kvælstof.

For at være helt sikker på, at dette også sker fuldt ud i praksis, indføres en overforbrugsafgift, der skal virke, straks kvoten overskrides. Dermed opmuntres landmanden til forsigtighed og til at holde gødningsforbruget sikkert under kvotegrænsen. Overforbrugsafgiftens eksistens og den faste kvote vil føre til, at landmanden af økonomiske grunde hellere gødsker under kvoten end over kvoten.

Selv om forslagens kvælstofkvote udregnes som det økonomisk optimale, forventes den sikre styring af forbruget at ville medføre en meget betydelig nedgang i gødningsforbruget, idet forslagsstillingerne støtter sig til beregninger, der viser, at der i dag reelt overgødskes ganske betydeligt – også efter rent økonomiske målestokke.

Efter forslagsstillernes opfattelse skal vi videre end dette delmål og i stedet nå frem til den miljømæssigt optimale gødskning. Overforbrugsafgiftens eksistens